

BOKRECENSIONER

Pär Thörn: "Röda rummet (alfabetisk)"

Publicerat i dag. 11:56

LITTERATURRECENSION

Författare: Pär Thörn**Titel:** "Röda rummet (alfabetisk)"**Förlag:** Drucksache

Foto: *Emi-Simone Zawall* "Röda rummet (alfabetisk)" är Pär Thörns åttonde bok.

En av vår nationella litteraturhistorias mest kända romaninledningar lyder så här: "Det var en afton i början av maj. Den lilla trädgården på Mosebacke hade ännu inte blivit öppnad för allmänheten och rabatterna voro ej uppgrävda". Det är August Strindberg som i "Röda rummets" första kapitel låter den blivande litteratören Arvid Falk hötta med näven åt det Stockholm som vaknar nedanför honom.

Konceptförfattaren Pär Thörns alfabetiska version av kapitlet inleds en aning mindre minnesvärt: "16, 2, 2, 2, 25, 29, 4, 4, 45, 48, 5, å, Advokatfiskalens, afton, aftonsång, aktier, Aktuarien, Aktuarien, Aktuarien, aktuarien, Aktuariens, Aktuariens, aldrig" och så vidare.

Så löper hela romanen fram, kapitel efter kapitel i strikt alfabetisk uppställning.

Vän av ordning kan härvidlag antingen jubla eller förtrytas, beroende på vilken sorts vän av ordning han eller hon är. För visst har Thörn skapat ordning i Strindbergs text. Så mycket det går, faktiskt.

Den alfabetiska versionen kan rentav bjuda på poetiska effekter som kommer sig av den blinda nödvändigheten snarare än det medvetna skapandet. Se bara på det parti där Mosebacke uppträder första gången i Thörns bearbetning:

"minuter, minuter, missnöjd, misräkning, misstroende, misstänka, misstänkta, mitt, mitt, mitt, mitt, mitt, mitt, mitt, mitt, mjältsjuka, mod, moln, mor, morgon, morgon, Mosebacke, Mosebacke, mot, mot, mot".

Man behöver inte ha psykoanalys i ryggraden för att se hur den alfabetiska uppställningen lockar fram dolda betydelser i Strindbergs text. Thörns ansats innebär så sett en strikt analytisk variant av William S Burroughs och Brion Gysins litterära "cut up-metod", med vilken en eller flera texter klipptes sönder och omarrangeras för att uppenbara betydelser bortom upphovsmannens kontroll.

Ytterligare ett exempel, ur trettonde kapitlets inledning: "2, 2, 25, 40, 40, 5, 7, Abba, Ack, Ack, Ack, Ack, adel, affärer, affärer, agatbläckhornet, Ah, Akademien, aldrig, aldrig, aldrig". Som vi vet hamnade Strindberg aldrig i Svenska Akademien

eller fick
nobelpriset.

"Röda rummet (alfabetisk)" är Pär Thörns åttonde bok, och också den som ställer flest frågor om litteraturens väsen. Man skulle kunna fylla seminarier med att diskutera utifrån den. Ta bara en sådan sak som att den utgör en omedvetet ironisk kommentar till skillnaden mellan naturvetenskaperna och humanvetenskaperna. De förra intresserar sig för det generella, medan de senare koncentrerar sig på det unika. Thörns bok blir då ett unikt verk, uppställt i naturvetenskaplig anda. Var resultatet hör hemma är svårare att svara på.

Man bör också med fördel kunna diskutera den så aktuella frågan om upphovsrätt. Thörns bok innehåller exakt samma ord som Strindbergs, men i en annan ordning. Hos vem ligger då rätten till verket? Förmodligen ligger den hos Thörn, som alltså på omvägar och med mycket besvär har skaffat sig rätten till en av den svenska litteraturens absoluta klassiker.

Jonas Thente
jonas.thente@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.